

Sygn. akt III PK 150/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa M. P.

przeciwko Uniwersytetowi [...] w R.

o odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 marca 2019 r., VI Pa (...) Sąd Okręgowy w R. oddalił apelację Uniwersytetu [...] w R. (pозwana), wniesiona od wyroku Sądu Rejonowego w R. z 14 maja 2018 r., IV P (...), zasądającego na rzecz M. P. (powód) tytułem odszkodowania kwotę 27.900 zł z ustawowymi odsetkami, oddalającego powództwo w pozostałym zakresie i rozstrzygającego o kosztach postępowania.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniosła pozwana, zaskarżając go w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance jej oczywistej zasadności, której skarżąca upatruje w tym, że Sąd Okręgowy w wyniku naruszenia reguł wykładni oświadczeń woli nie uwzględnił w ramach dokonywanej oceny przyczyn zasadności wypowiedzenia zmieniającego

okoliczności, że powód nie sprawował właściwego nadzoru nad postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonymi u pozwanej, czego przejawem były nieprawidłowości stwierdzone przez (...) Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych w toku przeprowadzonej kontroli oraz konieczność zwrotu przez pozwaną do budżetu państwa znacznej kwoty przyznanej dotacji. Skarżąca podniosła również, że Sąd Okręgowy bezzasadnie przyjął, że wskazane przez pozwaną w wypowiedzeniu zmieniającym okoliczności konkretyzujące poszczególne przyczyny wypowiedzenia stały się nieaktualne na skutek upływu czasu oraz, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istotnych zarzutów apelacyjnych, które dotyczyły wykładni oświadczeń woli, oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych, dokonanych w sprawie przez Sąd Rejonowy w R. , co uniemożliwia dokonanie kontroli kasacyjnej zaskarżonego wyroku. W ocenie pozwanej w sprawie występuje również istotne zagadnienie prawne, które wyraża się w tym, czy zachowanie lub utrata aktualności przyczyn wypowiedzenia zmieniającego powinny być relatywizowane do okoliczności konkretnej sprawy, czy też w każdej sprawie utrata aktualności przyczyny wypowiedzenia powinna następować z upływem stosowanego per analogiam terminu określonego w art. 113 § 1 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W pierwszej kolejności oczywistej zasadności skargi pozwana upatrywała w „naruszeniu reguł wykładni oświadczeń woli” polegającej na „nieuwzględnieniu w ramach dokonanej oceny zasadności przyczyn wypowiedzenia zmieniającego okoliczności, iż powód nie sprawował właściwego nadzoru nad postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego”, czego rezultatem były „nieprawidłowości stwierdzone przez (...) Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych (MJWPU) w toku przeprowadzonej kontroli”. Z przywołanej powyżej konstrukcji pierwszej z podstaw wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynika, jaki przepis został w oczywisty sposób naruszony przez Sąd drugiej instancji oraz jak to naruszenie miałoby się przełożyć na oczywistą zasadność skargi. Z uzasadnienia

Sądu drugiej instancji wynika, że okoliczność ta została uwzględniona (s. 40-41 uzasadnienia), a na podstawie oceny ustaleń faktycznych – wiążących dla Sądu Najwyższego – Sąd drugiej instancji uznał, że „zarzucanie powodowi braku nadzoru nad procedurami przetargowymi było niezasadne i niczym nieudowodnione”, zaś „żadna kontrola MJWPU nie wykazała złego działania Sekcji Zamówień Publicznych”.

W drugiej kolejności oczywistej zasadności skargi pozwana upatruje w bezzasadnym przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że wskazane przez pozwaną w wypowiedzeniu zmieniającym okoliczności konkretyzujące poszczególne przyczyny wypowiedzenia stały się nieaktualne na skutek upływu czasu. Jednocześnie w oparciu o ten sam wątek pozwana próbuje konstruować zagadnienie prawne o treści „czy zachowanie lub utrata aktualności przyczyn wypowiedzenia zmieniającego powinny być relatywizowane do okoliczności konkretnej sprawy, czy też w każdej sprawie utrata aktualności przyczyny wypowiedzenia powinna następować z upływem stosowanego per analogiam terminu określonego w art. 113 § 1 k.p.”. W ten sposób pozwana zaprzecza samej sobie, gdyż nie można mówić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, gdy zarzucane Sądowi drugiej instancji uchybienie w zakresie wykładni lub zastosowania przepisu prawa stanowi jednocześnie podstawę dla wykreowania zagadnienia prawnego, którego potrzeba rozstrzygnięcia stanowi odrębną, autonomiczną podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Niezależnie od tej ułomności konstrukcyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w jego dotychczasowym orzecznictwie problem ten już został rozwiązany, a podstawę prawną dla jego zakotwiczenia stanowi art. 45 § 1 k.p. a nie stosowany per analogiam art. 113 § 1 k.p.

Zgodnie z utrwaloną judykaturą Sądu Najwyższego skuteczność wypowiedzenia umowy o pracę zależy nie tylko od spełnienia wymogów formalnych, które normuje art. 30 § 4 k.p., ale również od tego, czy wskazana przyczyna wypowiedzenia jest prawdziwa, rzeczywista i uzasadniona w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. (wyroki Sądu Najwyższego: z 13 października 1999 r., I PKN 304/99, OSNP 2001 nr 4, poz. 118; z 11 sierpnia 2016 r., II PK 246/15, LEX nr 2087097; z 16 kwietnia 2019 r., I PK 20/18, LEX nr 2647590). Wypowiedzenie umowy o pracę jest

nieuzasadnione zarówno wtedy, gdy wskazana w nim przyczyna faktycznie zaistniała, lecz była zbyt małej wagi, aby stanowić podstawę rozwiązania łączącego strony stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2007 r., II PK 265/06, LEX nr 737264). Przy ocenie zaś, czy podana przyczyna wypowiedzenia spełnia te wymogi należy uwzględniać okoliczności istniejące w chwili dokonania wypowiedzenia (wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2001 r., I PKN 341/00, LEX nr 152706). Jedynie wyjątkowo można uwzględniać zdarzenia przyszłe (wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2019 r., I PK 20/18, LEX nr 2647590). W orzecznictwie wyjaśniono również, że nie można stosować art. 52 § 1 pkt 1 k.p. wobec pracownika, który narusza przepisy regulaminu pracy dotyczące zasad opuszczania miejsca pracy w czasie pracy, jeżeli jego zachowanie jest zgodne ze zwyczajem akceptowanym przez pracodawcę (wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 1998 r., I PKN 211/98, OSNAPiUS 1999 nr 14, poz. 457). W orzecznictwie Sadu Najwyższego rozstrzygnięto także, że między złożeniem uzasadnionego (w rozumieniu art. 45 § 1 k.p.) oświadczenia pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę a zachowaniem pracownika musi istnieć pewna korelacja czasowa (bez konieczności respektowania terminów, o których mowa w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę z winy pracownika), gdyż upływ czasu od podanego w oświadczeniu woli o rozwiązaniu stosunku pracy zachowania pracownika, mającego stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę powoduje, że przyczyna ta przestaje być rzeczywistą przyczyną rozwiązania stosunku pracy (wyroki Sądu Najwyższego: z 25 stycznia 2001 r., I PKN 216/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 483; z 22 września 1999 r., I PKN 279/99, OSNAPiUS 2001 nr 2, poz. 43).

Sąd Najwyższy nie znalazł również podstaw dla uznania skargi kasacyjnej za oczywiście zasadną w zakresie, w jakim Sądowi drugiej instancji zarzucono nierozpoznanie istotnych zarzutów apelacyjnych dotyczących wykładni oświadczeń woli, oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych. Skoro z zaskarżonego wyroku wynika, że jednostka kontrolująca nie zgłosiła zastrzeżeń co do zamówień publicznych to sąd kasacyjny nie ma podstaw do przyjęcia, że doszło do ewidentnie wadliwego dokonania wykładni oświadczenia woli pozwanej, która to wadliwość przełożyłaby się z kolei na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Z kolei z

uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynika, jakie to istotne zarzuty apelacyjne w zakresie ustaleń faktycznych i oceny dowodów nie zostały w ogóle rozpoznane przez Sąd drugiej instancji, ani by brak szczegółowego odniesienia się do zarzutów apelacyjnych w zakresie pominięcia zeznań świadka E. J. prowadził do wydania nieprawidłowego orzeczenia. Na zeznania tego świadka pozwana powołała się w apelacji na okoliczność braku nadzoru powoda nad akademikami. W ocenie Sądu Najwyższego do tego zarzutu Sąd drugiej instancji odniósł się na stronie 43 uzasadnienia swojego orzeczenia, gdzie w akapicie drugim stwierdził, że w tym zakresie zarzuty apelacyjne pozwanej rozmiągają się z zeznaniami ówczesnych kierowniczek Domów Studenckich.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.